

citer divina donante gratia perficere valeam, quam libenter huic piissimo labori meam succumbere devotionem fateor. 800

Maxime tamen vestrae sanctissime dilectioni in hac gratia meum sudare ingenium secundum largitoris indeficiens donum ratum arbitror, ne vicina pestis Hispanici erroris¹ aliquorum inter vos mentes maculare valeat. Quae terra olim^a, ut in veteribus legitur historiis^b 2, tyrannorum ferax fuerat, qui Romanum saepissime imperium lacerare solebant. Et^c nunc multo peius sacratissimas christiani imperii aures quibusdam scismaticae perversitatis novitatibus fatigare adgreditur; veluti vestra inviolabilis fides et caeleberrima sanctitas obtime novit, qui per divinae suffragia pietatis hanc 10 nebulosam impietatis sectam clara veritatis luce pridem discutere studuistis, etiam et deo Christo donante caeptum^d praedicationis opus^e multa ex parte perfecistis.

Ad cuius piissime praedicationis venerabile opus, mandante glorioso principe et devotissimo in omni bonitate Carolo^f rege, vos iterum ituros esse^g audivimus. Quapropter paucorum arripui laborem dierum in solacium sanctissimi itineris vestri, quatenus haberetis in manibus cuiusdam aepistolae^g, meo nomini directae^h ab Elipanto Toletano episcopo, pias et pernecessarias responsiones, ne forte aliquorum ex eiusdem epistolae lectione mentes maculentur, quia easdem audivimus litteras in aliorum prius pervenire manus, quam nobis, cui missae sunt, redditaeⁱ essent.

Et hec causa fuit, cur mihi^k praefatus pater suae incredulitatis cartulam dirigere 20 voluisset: nam ego aliquibus nobis narrantibus nostrae societatis fratribus eundem Elipantum sicut dignitate, ita etiam perfidie malo, primum esse partibus in illis agnovi. Quapropter, siquidem^l pacifica caritate, direxi ei exortatorias^m litteras; desiderans consulere senectuti illius et inⁿ viam catholicae veritatis fraterna dilectione et humili admonitione revocare virum, longeva gravem aetate et religiosae vitae multo tempore 25 famosum⁴. Sed ille, dum audisset^o meae devotionis litterulas, mox iracundiae flammisⁿ incanduit, totamque animi sui intentionem colligens in iram, nec eo pietatis intuitu apices aspexit meos, quo me, Christum^p testor, illi dirigere scio. Sed mox in maledictionis verba prosiluit totumque se armavit in suae sectae defensionem. Nobisque litteris^q demandare curavit, quid sentiret, quid suos discipulos credere doceret; me 30 falsarium clamans, atque per vices hereticum, per vices subversorem necnon et persecutorem christianorum reputans. Nullumque propemodum maledictionis genus vel perfidiae dimisit, quod nostro non inureret^r nomini; ostendens se ipsum, quid esset et quam impacienter toleraret, si aliquis impietatis suae^s errori contraire temptaret. Multa colligens testimonia ex sanctarum serie scripturarum, multasque catholicorum 35 sententias doctorum deduxit in medium⁵, quae pene omnia pravissima interpretatione maculare non timuit.

Quibus illius vesaniae litterulis^t brevi sermone duobus libellis respondere curavi, evacuans veracissimis sanctorum patrum sensibus omnes illius adsertiones^u atque inter-

^a) om. Pa, Q. ^b) ligitur storiis Pa. ^c) solebat. Ad (At Q) Pa. ^d) coeptum Pa. ^e) opere P.
40 ^f) Karolo Pa. ^g) epistule Pa. ^h) directa Pa. ⁱ) redite Pa. ^k) michi Pa. ^l) pacif. siq. Pa.
^m) exhort. Pa. ⁿ) om. Pa. ^o) accepisset Pa, Q. ^p) Christo Pa. ^q) litteras Pa. ^r) inhureret P.
^s) sui P, Pa. ^t) litterulas P. ^u) asserciones Pa.

1) *Advers. Elipand. I c. 8* (Frobenius I, 879): Hispanico errore depravatus; cf. *supra* p. 211: Hispanici erroris sectas; *infra* p. 333 n. 6. 2) *Oros. Historiar. adv. pagan. V c. 23 § 16* (ed. Zange-
45 *meister* p. 342): Hispania . . nullum umquam tyrannorum . . vel de se editum misit vel . . vivum potentemve dimisit; cf. *supra* p. 212: Hispania, quae olim tyrannorum nutrix fuit, nunc vero scismaticorum.
3) Cf. p. 345 *infra*: Et ille (*Laidradus*) cum abbate Benedicto Nifridio missus est in illas partes occidentales. 4) *Adv. Elip. I c. 5* (Opp. I, 878): Ego prorsus simplici caritate meae devotionis preces tuae direxi reverentiae, desiderans senectutem tuam per Christum salvari et ad catholice 50 cae pacis concordiam revocari. 5) Cf. *supra* p. 303—305.